

สรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรในการเข้าร่วมรับบรรยาย
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์
มาตรฐานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
วันอังคารที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 ณ ห้องนิโลตบล ชั้น 2 ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

จากการที่งานมาตรฐานและจัดการคุณภาพ ได้รับเชิญจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 งานมาตรฐานและจัดการคุณภาพจึงได้สรุปประเด็นการบรรยายของวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร มีรายละเอียดพอสังเขป โดยวิทยากรได้เน้นย้ำมหาวิทยาลัยในเรื่องการนำ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์ โอชา นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 มาตรฐานการอุดมศึกษา 2561 และพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาใช้ในการดำเนินการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

1. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์ โอชา นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ส่วนที่มหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องจะอยู่ใน ข้อ 8 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย โดยจะแยกเป็นระดับมหาวิทยาลัยและโรงเรียนสาธิต

ระดับมหาวิทยาลัย จะเกี่ยวข้องในข้อที่ 8.2 พัฒนาบัณฑิตพันธุ์ใหม่ คือ การปรับรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะและอาชีพของคนทุกช่วงวัยสำหรับศตวรรษที่ 21 และการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ข้อที่ 8.6 ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัย คือการมุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาครู การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พัฒนาทักษะอาชีพทุกช่วงวัย และส่งเสริมหลักคิดที่ถูกต้อง โดยสอดแทรกการปลูกฝังวินัย และอุดมการณ์ที่ถูกต้องของคนในชาติ และข้อที่ 8.7 จัดทำระบบปริญญาชุมชนและการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น

ระดับโรงเรียนสาธิต จะเกี่ยวข้องในข้อที่ 8.1 ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ การจัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียนให้มีโอกาสพัฒนาตามศักยภาพ และส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยคำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็กแต่ละคนให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

2. มาตรฐานการอุดมศึกษา 2561 ซึ่งเกี่ยวกับมาตรฐาน 5 ด้าน คือ ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ด้านการวิจัยและนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และด้านการบริหารจัดการ โดยเน้นย้ำการสร้างหลักสูตรต้องคำนึงถึงทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ Learner person คือ เรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลง และมีความเป็นผู้นำ สร้างสัมมาอาชีพที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม Innovation Co-creator คือ ร่วมแก้ไขปัญหาสังคม โดยบูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่า และเป็นผู้ประกอบการที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก และ Active Citizen คือ กล้าต่อต้านการกระทำในสิ่งที่ไม่ดี ร่วมมือเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนาที่ยั่งยืน ขจัดความขัดแย้งและสร้างสันติสุขในสังคมไทยและประชากรโลก หลักสูตรต้องไป deploy ลงใน Outcome ของรายวิชาในหลักสูตร กรณีที่หลักสูตรที่ยังไม่ครบรอบในการปรับปรุงหลักสูตรก็ต้องดำเนินการปรับปรุงรายวิชาที่จะสอนให้ได้ Outcome เช่นเดียวกัน

3. พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 เน้นย้ำอยู่ 2 เรื่อง

- การรับรองหลักสูตร จะเกี่ยวข้องในมาตรา 54 และ 55 ซึ่งหลักสูตรต้องได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย และเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานการอุดมศึกษาที่รัฐมนตรีกำหนด และต้องแจ้งต่อ สป.อว. รับทราบ จึงจะเปิดสอนได้ โดยปัจจุบันคือการยื่นเข้าไปในระบบ CHECO และ submit ไปที่

สป.อว. และในกรณีที่เห็นว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ตามมาตรา 60 ระบุว่าให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาสั่งให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไขปรับปรุง ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนที่ผู้เรียนรุ่นแรกจะสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรการศึกษานั้น

- **การรายงานการประกันคุณภาพ** จะระบุไว้ในมาตรา 62 และ 63 ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการประเมินคุณภาพภายในให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด มีการรายงานผลการประเมินต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณา และนำผลการประเมินดังกล่าวไปพิจารณาเพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแจ้งให้ สป.อว. รับทราบ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ตามมาตรา 64 การประเมินคุณภาพภายนอกอาจประเมินโดยหน่วยงานต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง หรืออาจประเมินโดยหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน หรือหน่วยงาน ในต่างประเทศที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาประกาศกำหนดก็ได้

ในส่วนของการประเมินคุณภาพจะเกี่ยวข้องกับ กยศ. กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา มี 2 ประเด็น คือ **ข้อแรก** สถาบันต้องได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป **ข้อสอง** หลักสูตรต้องผ่านเกณฑ์การกำกับมาตรฐานองค์ประกอบที่ 1 คือ มีอาจารย์ครบตามเกณฑ์ การปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด กรณีหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงชื่อหลักสูตรใหม่อาจจะไม่ได้ กยศ. เนื่องจาก สป.อว. ไม่ทราบว่ามีการปรับปรุงหลักสูตรโดยการเปลี่ยนชื่อให้มหาวิทยาลัยจัดทำบันทึกแจ้งไปยัง สป.อว. ให้ทราบ

4. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

ขณะนี้มีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2563 คาดว่าจะประกาศในราชกิจจานุเบกษาประมาณเดือนเมษายน 2563 หลักสูตรใหม่/ปรับปรุง ซึ่งหลักสูตรที่ผ่านการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยหลังเดือนเมษายน 2563 ต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน พ.ศ. 2563 โดยเกณฑ์มาตรฐานใหม่นี้ในระดับปริญญาตรี ยังคงใช้เกณฑ์เหมือนมาตรฐาน พ.ศ. 2558 ระดับปริญญาโทนั้นจะปรับปรุงแค่เรื่องแผนการสอนจากภาค ก ภาค ข เป็น แบบวิชาการ และวิชาชีพ คุณสมบัติอาจารย์ยังคงเหมือนเดิม และระดับปริญญาเอกจะปรับปรุงเรื่องผลงานของอาจารย์ประจำต้องเป็นงานวิจัยแล้วต้องไปเผยแพร่ระดับนานาชาติ อย่างน้อย 3 เรื่อง และต้องเป็นงานวิจัยเท่านั้น ผลงานของนักศึกษา ก็จะต้องเผยแพร่ระดับนานาชาติ

สรุปประเด็นคำตอบจากข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพในระดับหลักสูตร

1. การทำสมอ.08 กรณีที่ต้องแจ้งให้ สป.อว. รับทราบ มี 3 กรณี

1) การเปลี่ยนแปลงอาจารย์ผู้รับผิดชอบ/ประจำหลักสูตร 2) การเพิ่มจำนวนการรับนักศึกษา และ 3) การเพิ่มสถานที่จัดการเรียนการสอน ถ้าไม่กระทบกับโครงสร้างหลักสูตร ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ทำ สมอ.08 แจ้งสภามหาวิทยาลัยไม่ต้องแจ้ง สป.อว.

2. **ระยะเวลาในการหาอาจารย์ให้ครบตามเกณฑ์มาตรฐาน** กรณีที่อาจารย์มีการลาออกโดยต้องหาอาจารย์ใหม่ภายใน 90 วันนั้นในมุมมองของ สป.อว. คือเป็นช่วงเวลาซัมเมอร์ไม่มีการจัดการเรียนการสอน การขาดอาจารย์ต้องไม่กระทบกับการเรียนการสอน ซึ่งหลักสูตรควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้ามีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของหลักสูตรเพื่อให้อาจารย์ต้องประจำอยู่ตลอดเวลา

3. **การรายงานผลงานอาจารย์ประจำ/ผู้รับผิดชอบหลักสูตรย้อนหลัง 5 ปี** กรณีผลงานของอาจารย์ที่ระบุไว้ในเล่ม มคอ.2 หมดอายุไม่ต้องแก้ไข สมอ.08 เปลี่ยนแปลงใน มคอ.2 ที่อนุมัติไปแล้ว แต่จะต้องรายงานผลในองค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน และ 4.2

4. **กรณีหลักสูตรใหม่/ปรับปรุง** ควรได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยก่อนเปิดรับนักศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน

5. การขอลดอาจารย์ประจำ/ผู้รับผิดชอบหลักสูตรกรณีหลักสูตรปิด ในกรณีที่สภามหาวิทยาลัย อนุมัติให้ปิดหลักสูตรจะยังปิดหลักสูตรไม่สมบูรณ์จนกว่านักศึกษาคนสุดท้ายจะจบการศึกษา หากต้องการนำ ศักยภาพของอาจารย์ไปใช้ในหลักสูตรอื่นจะต้องได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย และต้องได้รับความ เห็นชอบจาก กกอ. ตอบกลับมาก่อนจึงจะสามารถนำศักยภาพของอาจารย์ไปใช้ได้ ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณา ระดับปริญญาตรีคือ นักศึกษาต้องอยู่ในช่วงสหกิจ/ฝึกงาน ส่วนการพิจารณาระดับบัณฑิตศึกษาคือ นักศึกษา ต้องอยู่ขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์และมีที่ปรึกษา (Advisor) ครบถ้วนแบบเป็นทางการแล้ว

6. หลักสูตรพหุ คือการใช้องค์ความรู้หลายสาขาวิชา หลายศาสตร์มาผสมผสานใช้ในการวิเคราะห์ วิจัยและสังเคราะห์ขึ้นเป็นองค์ความรู้ใหม่และพัฒนาเป็นศาสตร์ใหม่ขึ้น ตัวอย่างเช่น วิศวกรรมชีวการแพทย์ (วิศวกรรมศาสตร์ + แพทย์ศาสตร์) ภูมิศาสตร์สารสนเทศ (ภูมิศาสตร์+เทคโนโลยีสารสนเทศ)

7. หลักสูตรใหม่ที่ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยแต่ยังไม่มีนักศึกษา ต้องตรวจประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร โดยหลักสูตรต้องนำกระบวนการรับนักศึกษามาทบทวนอย่างละเอียด หากภายใน 2 ปียังไม่มีนักศึกษาให้ทำการปิดหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ศศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี)

รองอธิการบดี